

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่บูรณาการ
องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเลิศจิตถ้ำ ถนนเกษตร-นวมินทร์*
DEVELOPMENT OF SCIENCE LEARNING UNITS INTEGRATED THE SUFFICIENCY
ECONOMY FOR GRADE 3 STUDENTS OF LERTLAH SCHOOL KASET-NAWAMIN ROAD

¹ภาพิมล ภักดีบำรุง Papimon Pakdeebumrung, ²ศิริรัตน์ ศรีสอาด Sirirat Srisa-ard,

³นัตยา ปิลันธนานนท์ Nataya Pilanthananond

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Kasetsart University, Thailand

Corresponding Author E-mail: papimon1989@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศจิตถ้ำ ถนนเกษตร-นวมินทร์ 2) เพื่อประเมินหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศจิตถ้ำ ถนนเกษตร-นวมินทร์ โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนเตรียมการพัฒนา ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ 2) ขั้นตอนพัฒนา โดยพัฒนาคำอธิบายรายหน่วย และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ได้ตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสม 3) ขั้นตอนทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 32 คน ผลการวิจัย 1) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเลิศจิตถ้ำ ถนนเกษตร-นวมินทร์ จำนวน 3 หน่วย ได้แก่ เรื่อง น้ำเพื่อชีวิต ทรัพยากรในท้องถิ่น และวัสดุรอบตัว 2) แผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผนมีความเหมาะสมมากที่สุดทั้งด้านเนื้อหา ด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน และนักเรียนส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 81 ผ่านการประเมินทุกหน่วยการเรียนรู้ในระดับดี

คำสำคัญ: การพัฒนา, หน่วยการเรียนรู้, วิทยาศาสตร์, การบูรณาการ, เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objectives of this research article are 1) to develop science learning units integrated Sufficiency Economy for grade 3 students at Lertlah School Kaset-Nawamin Road 2) to assess learning units integrated Sufficiency Economy for grade 3 students at Lertlah School Kaset-Nawamin Road. There are 3 research steps consisted of 1) Preparation for development by study documents related to the content of the science curriculum for grade 3 students, knowledge of sufficiency economy, and research work related to the unit development. 2) Development stage by developing unit descriptions and learning management plans by integrating with knowledge of sufficiency economy for 6 experts to verify the correctness 3) The experimental stage by using the learning management plans with 32 students in Grade 3. The research findings were as follows: 1) There are 3 science learning units and lesson plans integrated Sufficiency Economy were developed in the following topics; Water for Life, Local Resources and Materials Around Us. 2) All lesson plans were most appropriate in terms of content, integrating Sufficiency Economy for daily life, and including using thought-provoking questions. 3) 81% of students passed the assessment of all units at a high level.

Keywords: Development, Learning Units, Science, Integration, Sufficiency Economy

บทนำ

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) ที่พระราชทานมานานกว่า 30 ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทยที่เป็นแนวทางในการพัฒนาบนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนในประเทศมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง แนวพระราชดำรินี้ เกิดขึ้นเนื่องจากทรงเห็นว่าการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวอาจจะเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ที่เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงค่อยสร้างเศรษฐกิจและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

ปัจจุบันมีคนจำนวนมากให้ความสำคัญกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยนำองค์ความรู้มาเพื่อพัฒนา หรือเพื่อแก้ไขการทำงาน และการดำเนินชีวิต (พุทธิพันธุ์ เศรษฐินปราการ, 2550) ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการแก้ไขปัญหาการจราจร โดยมีความเห็นว่า หากลดการใช้ทรัพยากรและการปล่อยมลพิษตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเมื่อมีการใช้รถยนต์และทรัพยากรต่างๆ อย่างพอดีและเหมาะสมก็จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนตามมา ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษานั้น มีเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อน คือ การทำให้เด็กรู้จักความพอเพียง ปลูกฝัง อบรมบ่มเพาะ ให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม และสอนให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตได้อย่าง

สมดุล เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมค่านิยม ความเป็นไทย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รู้ว่าตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของโลก การกระทำของตนย่อมมีผลและเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมในโลกที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) โดยสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต่างๆ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้เรียนรู้ เข้าใจ รวมถึงแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ เช่น โครงการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พนมพร เฝ้าเจริญ, 2553) ที่ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องในกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมให้กับผู้เรียน และการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่จะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจ ดังนั้นการปลูกฝังแนวคิด และแนวทางการปฏิบัติที่นำความรู้ คุณธรรม มาใช้ในการสร้างภูมิคุ้มกัน ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และตัดสินใจอย่างมีเหตุผลให้กับเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์ ในปัจจุบัน เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการทดลอง การทำกิจกรรม การสร้างชิ้นงาน การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ ตามมาตรฐานแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ซึ่งเนื้อหาตามตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สามารถบูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงผ่านการทำงาน การสร้างชิ้นงาน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำความรู้ที่ได้เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวเป็นเหตุทำให้เกิดการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินหน่วยการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์
2. เพื่อประเมินหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของงานวิจัยออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา ซึ่งได้จากการวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 และเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

(Purposive sampling) จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ปีการศึกษา 2562 โรงเรียน เลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์ ซึ่งมีทั้งหมด จำนวน 125 คน ได้นักเรียน จำนวน 32 คน 3) ด้านคุณภาพ พิจารณาจาก 2 ส่วน คือ การประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสมของหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ จากการสอบถามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่บูรณาการองค์ความรู้ เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง ซึ่งพิจารณาจากผลงานที่มอบหมาย

2. ขั้นตอนการวิจัย โดยมีขั้นตอนการวิจัยทั้งสิ้น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมการพัฒนา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในขอบเขตของ เนื้อหารายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้

2.2 พัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่เชื่อมโยงองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดย วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้พัฒนา คำอธิบายรายหน่วย และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้นตาม คำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิทยาศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

2.3 ขั้นสุดท้ายผู้วิจัยได้นำหน่วยการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 32 คน

ตารางที่ 1 คำอธิบายรายหน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์

หน่วยการเรียนรู้	คำอธิบายรายหน่วย	เวลาเรียน
หน่วยที่ 5 น้ำเพื่อชีวิต	นักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่องแหล่งน้ำในธรรมชาติ การเกิดวัฏจักร ของน้ำ การใช้ประโยชน์จากน้ำในชีวิตประจำวัน การ ตรวจสอบ สภาพทางกายภาพของน้ำ นอกจากนี้นักเรียนจะ ได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดทำโปสเตอร์แสดง วิธีใช้น้ำอย่างประหยัด	9
หน่วยที่ 6 ทรัพยากรธรรมชาติใน ท้องถิ่น	นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหา และประโยชน์ในการใช้ทรัพยากร โดยนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการออกแบบชิ้นงาน/แนวทางใน การใช้ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	6
หน่วยที่ 7 วัสดุรอบตัว	นักเรียนจะได้เรียนรู้ประเภท และสามารถจำแนกวัสดุที่นำมา ทำของเล่น ของใช้ รวมถึงสาเหตุ และผลของการเปลี่ยนแปลง วัสดุ โดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประดิษฐ์ของ เล่นจากวัสดุประเภทต่าง ๆ	6

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คำอธิบายรายหน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์ ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำงานของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 สเกล

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติร้อยละและความถี่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์

1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาบูรณาการกับองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งมีทั้งสิ้น 3 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 น้ำเพื่อชีวิต หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น และหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 วัสดุรอบตัว ซึ่งเลือกจากความรู้วิทยาศาสตร์ใกล้ตัวสามารถเชื่อมโยงความรู้วิทยาศาสตร์และองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้วิจัยได้พัฒนาคำอธิบายรายหน่วย โดยบูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์ ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำงานของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

1.3 ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผลและด้านภูมิคุ้มกัน ทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย แผนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องน้ำเพื่อชีวิต จำนวน 9 คาบ แผนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น จำนวน 6 คาบและแผนหน่วยที่ 7 เรื่องวัสดุรอบตัว จำนวน 6 คาบ

2. ผลการประเมินหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศหล้า ถนนเกษตร-นวมินทร์

ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ทุกหน่วยมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทั้งด้านเนื้อหา และด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งในด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเห็นเพิ่มเติมว่าเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ส่วนด้านการเขียนแผนการ

จัดการเรียนรู้มีความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงการใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน และการใช้คำถามนำช่วยให้นักเรียนเกิดการคิดตามและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ผลการนำไปใช้ มีนักเรียนผ่านการประเมิน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง น้ำเพื่อชีวิต จำนวน 26 คน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น จำนวน 26 คน และหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง วัสดุรอบตัว จำนวน 27 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 32 คน

ตารางที่ 2 ผลการประเมินการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศจังหวัดนนทบุรี-นวมินทร์ จำนวน 32 คน

ชื่อหน่วย	ระดับผลการเรียนของนักเรียน			
	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	รวม
หน่วยที่ 5 น้ำเพื่อชีวิต	26	3	3	32
หน่วยที่ 6 ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น	26	3	3	32
หน่วยที่ 7 วัสดุรอบตัว	27	2	3	32

จากตารางที่ 2 พบว่า การเรียนวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ดี เนื่องจากมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่า สามารถเลือกและระบุความรู้จากหน่วยที่เรียน และคุณธรรมที่จำเป็นมาใช้ในการทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ พร้อมทั้งอธิบายได้ว่า เพราะเหตุใดจึงต้องมีความรู้และคุณธรรมดังกล่าว และสามารถกำหนดแนวทางการทำงานที่สามารถปฏิบัติได้จริง โดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่นรวมทั้ง รวมถึงการอธิบายอย่างสมเหตุสมผลได้ว่าเพราะเหตุใดจึงต้องทำงานที่ได้รับมอบหมาย การตัดสินใจที่จะทำ/ไม่ทำ ตามสิ่งใด รวมถึงการเลือกวิธีได้ตอบความเห็นต่างๆ ทั้งที่เห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย ตามแนวทางนั้นบนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรมที่เลือกใช้ แสดงให้เห็นว่าการปลูกฝังแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเด็กเล็กๆ ผ่านการทำงานตามความสามารถเป็นวิธีที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการในการทำงานโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงดีขึ้นตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเลิศจังหวัดนนทบุรี-นวมินทร์ ผู้วิจัยขออภิปรายผลในประเด็นดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้

จากผลวิจัย พบว่า หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สามารถนำมาบูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงได้มีทั้งสิ้น 3 หน่วยการเรียนรู้ คือ เรื่อง น้ำเพื่อชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นและวัสดุรอบตัว โดยทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน และเป็นเรื่องใกล้ตัวของนักเรียน ซึ่งเมื่อบูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับเนื้อหาวิทยาศาสตร์ที่กล่าวมาจะทำให้ให้นักเรียนได้รับประโยชน์ โดยสามารถคิดชิ้นงานและสร้างชิ้นงาน จากองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นเองผ่านการเรียนรู้ เพราะชิ้นงานที่กำหนดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูบูรณาการองค์ความรู้กับการทำงานโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับคุณวิทย์ ภูมิมา (2554) ที่กล่าวว่า

การบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ควรจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองความสัมพันธ์ของตัวเองกับสังคมผ่านสถานการณ์จริง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ยังมีความสามารถในการออกแบบ หรือทำชิ้นงานได้อย่างจำกัด เช่นมีความสามารถในการเขียนถ่ายทอดเรื่องราวได้น้อย แต่สามารถสื่อความหรือถ่ายทอดความเข้าใจผ่านการวาดภาพหรือพูดอธิบายเรื่องราวที่เข้าใจได้ ทำให้ผู้วิจัยหลีกเลี่ยงการสร้างชิ้นงานที่ใช้ทักษะการเขียนบรรยาย เช่นงานที่ให้นักเรียนทำในหน่วย 5 เรื่องน้ำเพื่อชีวิตและหน่วยที่ 6 เรื่องทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น คือ การให้นักเรียนถ่ายทอดความเข้าใจผ่านการวาดภาพสื่อความด้วยการสร้างชิ้นงาน การทำโปสเตอร์ และ การทำแผ่นพับการใช้ น้ำและทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับเสาวนีย์ ศรีนุ้ย (2551) ที่กล่าวว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษายังไม่มีทักษะในการค้นคว้าและแสวงหาความรู้และเขียนสรุปความด้วยตนเองด้วยตนเอง ผู้สอนต้องแนะนำจึงต้องใช้รูปแบบการสรุปความที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เช่น การสร้างชิ้นงาน

ซึ่งผู้วิจัยสามารถปรับชิ้นงานตามความสามารถได้ เนื่องจากงานวิจัย มุ่งให้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการทำงาน ชิ้นงานจึงเป็นเพียงผลพลอยได้ โดย ทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ สามารถออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทำงานโดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำงานเพื่อสร้างชิ้นงานและสามารถปลูกฝังการใช้เหตุผลควบคู่กับความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับเมธี อ้วนล้ำ (2557) ที่กล่าวว่า การสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ทำให้นักเรียนมีแนวทางในการใช้ศักยภาพของตนเองในการเลือกตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง

นอกจากนี้ ไม่ใช่ช่วย ไม่ใช่ความรู้ แต่เป็นพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมต้นที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้ผู้วิจัยใช้กิจกรรม หรือข้อคำถามง่ายๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเอามาใช้ในการทำงานได้ สอดคล้องกับกฤษฎา กองทอง (2558) ที่กล่าวว่า การสอนด้วยกิจกรรมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาจะทำให้เด็กนักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่เรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจและนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถสร้างผลงานที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้

2. แผนการจัดการเรียนรู้

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ว่า มีความเหมาะสมมากที่สุดในทุกด้าน ทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน ทั้งในส่วนของการเรียนรู้ด้านเนื้อหา และด้านการทำงานโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับสุรพล สมบูรณ์สิน (2547) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้คำถามกระตุ้นความคิด ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ใฝ่รู้ ต้องการคิดค้นหาคำตอบที่ถูกต้องโดยแสวงหาข้อมูล รวบรวมข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ ตีความ และหาข้อสรุปเพื่อการตัดสินใจ

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิยังเห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน เช่น หน่วยที่ 5 เรื่องน้ำเพื่อชีวิต ที่ให้นักเรียนทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ซึ่งเป็นการให้นักเรียนถ่ายทอดความรู้วิทยาศาสตร์เรื่องการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าเชื่อมโยงกับองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงและให้นักเรียนถ่ายทอดความเข้าใจจากการออกแบบโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ นอกจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเน้นเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร ทั้งเรื่องประเภทของทรัพยากร ประโยชน์ของ

ทรัพยากร และปัญหาการใช้ทรัพยากร ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาจากการศึกษาข่าว และกิจกรรมการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า เช่น การหาแนวทางการใช้ทรัพยากรรอบตัวให้รู้คุณค่าตามหลักการ 3R รวมถึงกิจกรรมการเลือกวัสดุเหลือใช้มาสร้างชิ้นงานให้เหมาะสมกับการใช้งาน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังสอดคล้องกับที่ อูไรรัตน์ แฉ่งขัน (2552) ที่กล่าวว่า พัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก พัฒนามาจากสิ่งที่พบในสิ่งแวดล้อมทั่วไป ดังนั้นกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นแนวทางที่让孩子ได้แสดงความสามารถ ความรู้ ความนึกคิดของตนเอง ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูจัดขึ้น

แต่ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่งที่เห็นว่าแบบแผนในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ควรระบุขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุปให้ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยได้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นลำดับขั้นของกิจกรรม ที่มีทั้งกิจกรรมที่เป็นที่ส่วนนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมการสอน กิจกรรมในการสรุปสาระความรู้ รวมถึงกิจกรรมการประเมิน เพียงแต่ไม่ได้ระบุชื่อขั้นตอน ซึ่งในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบนี้ มีการเน้นเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้เห็นกิจกรรมที่ทำในแต่ละคาบเรียนอย่างมีการเขียนลำดับขั้นการเรียนใน 1 คาบเรียนว่ามีการเรียนการสอนในเนื้อหาใดบ้าง องค์ประกอบสำคัญควรมีคือ การเขียนขั้นของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจน เช่น ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยมีการเขียนลำดับขั้นตามพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แต่ไม่ได้เขียนชื่อขั้นของกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นแบบนี้เพราะอยากให้ เป็นรูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับสุนันทา ยินศิริมย์ (2557) ที่กล่าวว่า การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานตัวชี้วัดค่อนข้างชัดเจน โดยยึดเอาผลสัมฤทธิ์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัดเป็นตัวตั้ง เพื่อกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ก่อนแล้วจึงกำหนดการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามลำดับ การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบนี้จึงเป็นการออกแบบการสอนที่มีเป้าหมายชัดเจนและผู้สอนต้องสามารถดำเนินการพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ

จากผลการนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ พบว่า แต่ละหน่วยนักเรียนส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี เนื่องจากการออกแบบการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ใช้คำถามช่วยเป็นแนวทางในการทำงานแล้วค่อยๆ ลดการใช้คำถามลงในหน่วยต่อๆ มา ทำให้นักเรียนคุ้นชินกับการตั้งคำถามก่อนการทำงานจึงเป็นผลให้นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับดนัย ฌโนมจิตร (2553) ที่กล่าวว่า การลดการใช้คำถามเป็นการให้นักเรียนได้แสดงออกทางด้านการคิดทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างความคุ้นเคยกับแบบคำถามส่งผลให้นักเรียนได้แสดงออกด้านการคิดที่หลากหลายของประเภทคำถาม

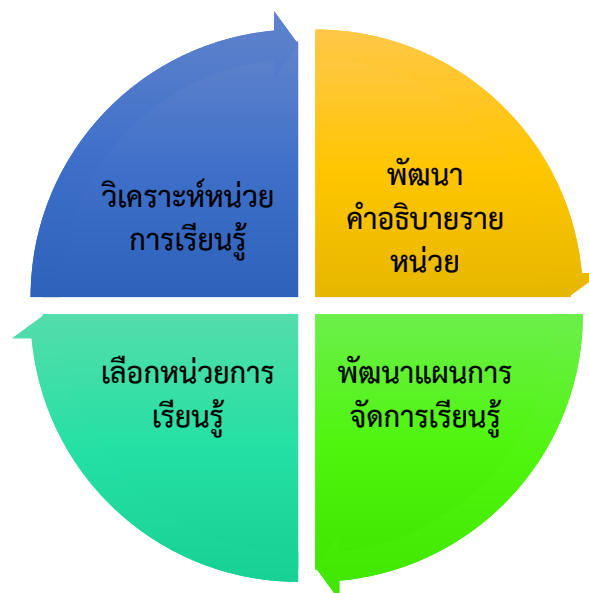
นอกจากนี้ผลการวิจัย พบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์พอใช้และควรปรับปรุงในทุกหน่วยการเรียนรู้ แม้จะมีปริมาณน้อย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 6.25 ก็ตาม ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการเกณฑ์การประเมินเป็นการประเมินตามคุณภาพตามองค์ประกอบขององค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งต้องได้รับการประเมินทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านความรู้ ด้านคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ และด้านความมีภูมิคุ้มกัน ครบทุกด้านจึงได้รับผลการประเมิน “ผ่าน” สาเหตุที่ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ประเมินดังกล่าวเนื่องจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นั้นต้องใช้องค์ประกอบ ทั้ง 5 ด้านอย่างครบถ้วน ไม่เช่นนั้นจะนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างคลาดเคลื่อนผิดเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับดาวเรือง พัฒนวิบูลย์ (2562) ที่กล่าวถึงการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันว่า บุคคลที่มีพฤติกรรม การพึ่งพาตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกิดจากการมีทักษะชีวิตอยู่ในระดับสูงและทักษะชีวิตมี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกาพึ่งพาตนเองตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และยังสอดคล้องกับคณิตา สุขรักษา (2563) ซึ่งกล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมาก เพราะจะช่วยให้ใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลกระทบยาวต่อครอบครัวและชุมชนและเศรษฐกิจพอเพียงจะมีความสำคัญถ้าผู้ที่ปฏิบัติเข้าใจและใส่ใจในการปฏิบัติอย่างจริงจัง

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศล้ำ ถนนเกษตร-นวมินทร์ สรุปองค์ความรู้การวิจัย ดังในภาพที่1

ภาพที่ 1 การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง

จากภาพที่ 1 การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. เลือกหน่วยการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จากสาระความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2 ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ตามหลักสูตรของโรงเรียนเลิศล้ำ ถนนเกษตร-นวมินทร์ มีทั้งสิ้น 7 หน่วย ได้แก่ ชีวิตสัมพันธ์ชีวิตที่รอดมาได้ ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม อากาศรอบตัวเรา น้ำเพื่อชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นและวัสดุรอบตัว โดยผู้วิจัยจะเลือกพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในการทำงาน
2. วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 และเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่มีสาระความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีเนื้อหาใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน และมีปริมาณสาระความรู้เพียงพอต่อการนำมาพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงได้ ซึ่งมีทั้งสิ้น 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องน้ำเพื่อชีวิต หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น และหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องวัสดุรอบตัว

3. พัฒนาคำอธิบายรายหน่วย โดยบูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศจังหวัดนนทบุรีมาใช้ในการทำงานของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

4. พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเลิศจังหวัดนนทบุรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเลิศจังหวัดนนทบุรี ควรมีจัดทำชิ้นงานและกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้หลากหลายเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

1.2 การนำหน่วยการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้
1) ควรมีการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้ง เนื่องจากในงานวิจัยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงจากการทำงานไม่ได้อธิบายเนื้อหาจึงทำให้นักเรียนบางคนไม่เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง 2) ควรมีการวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับเนื้อหาของรายวิชาอื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.2 ควรมีการพัฒนารูปแบบของกิจกรรมที่เข้าถึงได้ง่าย สะดวกต่อการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์

2.3 ควรมีการศึกษาและติดตามผลระยะยาวเกี่ยวกับองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คณิตา สุขรึกษา. (2563). **การบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

ดนัย ถนอมจิตร. (2553). **การจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้คำถามปลายเปิด เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมวิทย์ฝ่ายมัธยม จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ดาวเรือง พัฒนวิบูลย์. (2562). **การพัฒนาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในอำเภอสวรรคภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ดุลยวิทย์ ภูมิมา. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พนมพร เผ่าเจริญ. (2553). การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- พุทธิพันธุ์ เสรณีปราการ. (2550) ผลกระทบของมาตรการเชิงจูงใจด้านราคาต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางเดินทาง : กรณีศึกษาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมธี อ้วนล้ำ. (2557). การศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ฤทัย กองทอง. (2558). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนด้วยกิจกรรมเพลง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุนันทา ยินดีรัมย์. (2557). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยสื่อประสม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุรพล สมบูรณ์สิน. (2547). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้แบบประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถและแรงจูงใจในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- เสาวนีย์ ศรีนุ้ย. (2551). ผลการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 2 จังหวัดนครปฐม ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- อุไรรัตน์ แข็งขัน. (2552). การศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่ม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.